

MITEN MUSIIKKI PÄÄTYY RADION SOITTOLISTALLE?

Ninni Suomalainen

Opinnäytetyö, syksy 2009

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Turun toimipaikka

Viestinnän koulutusohjelma

Medianomi

TIIVISTELMÄ

Suomalainen, Ninni. Miten musiikki päätyy radion soittolistalle. Turku, syksy 2009, 36 sivua, 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Turun yksikkö. Viestinnän koulutusohjelma, medianomi (AMK)

Opinnäytetyöni koostuu tutkimusosasta ja tuoteosasta. Tutkimusosan aihe on, miten musiikki päätyy radion soittolistalle. Olen haastatellut neljää musiikkipäällikköä/radiokanavan musiikkivalinnoista vastaavaa henkilöä tutkimustani varten. He ovat YleX:n musiikkipäällikkö Tomi Saarinen, Radio SuomiPOP:n ohjelmajohtaja Juha Kakkuri, Radio Helsingin ohjelmapäällikkö Anna Laine ja Zoom FM:n musiikkipäällikkö Antti Klimoff. Haastattelin heitä kasvotusten ja sähköpostitse vuoden 2009 aikana. Tutkimushaastattelut ovat työni tärkein lähde, koska aihetta ei ole havaintojeni mukaan juuri tutkittu aikaisemmin Suomessa.

Tuoteosana toteutin ohjelmasarjan Radio SuomiPOPille soololevyn merkityksestä artisteille. Haastattelin ohjelmasarjaa varten Sipe Santapukkia, Herra Ylppöä, Antti Westmania ja Sami Saarta. Ohjelmat tulivat radiosta Radio SuomiPOP:n Iltapäivässä, jota juontaa Mika Kankaanpää.

Tutkimusosa ja tuoteosa nivoutuvat yhteen siten, että tekemäni haastattelut vaikuttivat artistien saamaan radiosoittoon. Kaikkien haastattelemieni artistien musiikkia soitettiin haastattelujen yhteydessä Radio SuomiPOPilla.

Avainsanat: soittolista, radio, hitti

ABSTRACT

Suomalainen, Ninni. How music is selected to a playlist. Turku, Autumn 2009, 36 pages, 2 appendix. Language: Finnish

Diaconia University of Applied Sciences, Turku unit. Degree Programme in Communication and Media Arts, Degree: Bachelor of Communication and Media Arts.

My thesis consists of two parts. The scholarly thesis investigates how music is selected to a playlist and the workpart is radio series about solo albums. In analysis part I study how music is selected to a playlist.

Essential research question is how music is selected to a playlist. As a source I used books about radio and interviews.

I interviewed Tomi Saarinen from YleX, Juha Kakkuri from Radio SuomiPOP, Anna Laine from Radio Helsinki and Antti Klimoff from Zoom FM face to face and via e-mail.

I did radio series about solo albums to Radio SuomiPOP. I interviewed Sipe Santapukki, Herra Ylppö, Antti Westman and Sami Saari. Every part was played in the radio in Mika Kankaanpääs show called Iltapäivä in Radio SuomiPOP.

Keywords: playlist, radio, hit song

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO

2 KANAVAMÄÄRITTELYT

3 MIKÄ ON SOITTOLISTA?

4 MUSIIKKIPÄÄLLIKÖN TEHTÄVÄT

5 HITTIKAPPALEEN TUNNISTAMINEN

6 YHTYEIDEN OMAT VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET RADIOSOITTOON

7 KUULIJOIDEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET MUSIIKKITARJONTAAN

8 TUOTEOSA – OHJELMASARJA RADIO SUOMIPOPILLE

9 OMAT KOKEMUKSET RADIO TUTKAN MUSIIKKIPÄÄLLIKÖNÄ

10 POHDINTA

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoitus on selvittää, miten musiikki päätyy radion soittolistalle. Olen huomannut useissa eri keskusteluissa ja tilanteissa, että musiikki aiheuttaa todella suuria tunteita niin media-alan ammattilaisissa, muusikoissa kuin kuulijoissakin. Siksi tähän kysymykseen vastaaminen on erityisen kiinnostavaa. Aihetta ei ole havaintojeni mukaan juuri aikaisemmin tutkittu Suomessa.

Vertailen tutkimuksessani Radio Helsingin, YleX:n, Radio SuomiPOP:n ja Zoom FM:n toimintatapoja ja haastattelen jokaisen kanavan musiikkivalinnoista vastaavaa henkilöä eli musiikkipäällikköä tai ohjelmajohtajaa. Tein tutkimushaastattelut kasvotusten ja sähköpostitse vuoden 2009 aikana. Yllä mainitut radiokanavat valikoituivat opinnäytetyöhöni niiden erilaisuuden vuoksi.

Radio Helsinki on helsinkiläinen paikallisradio, jota voi kuunnella myös Internetissä. Kanavalla ei ole varsinaista soittolistaa, vaan juontajat valitsevat itse kappaleet lähetyksiinsä. YleX käyttää lähtökohtaisesti kuuntelijoilla testaamatonta musiikkia ja on Yleisradion kanava. YleX:llä musiikkivalinnoista vastaa soittolistaraati ja musiikkipäällikkö Tomi Saarinen. Radio SuomiPOP puolestaan testaa kuulijoillaan musiikkia ja pysyy formaatissaan, joka perustuu kotimaiseen musiikkiin. Radio SuomiPOP:n musiikkivalinnoista vastaa ohjelmajohtaja Juha Kakkuri toimittaja Matti Välisalon avustuksella. Zoom FM on nuorille suunnattu turkulainen pienen budjetin kanava, jossa musiikkipäällikkö Antti Klimoffilla ja kanavan juontajilla on käytännössä vapaat kädet musiikin valinnassa. Radiokanava pyörii käytännössä media-alan opiskelijoiden ilmaisen työpanoksen voimin. Näiden kanavien lisäksi peilaan opinnäytetyössäni myös omia kokemuksiani opiskelijaradio Radio Tutkan musiikkipäällikkönä. Lisäksi osallistuin helmikuussa 2009 Tampereen yliopistossa järjestettyyn Nuoret ja radio 2019 - seminaariin, ja vertailen seminaarissa puhuneiden media-alan ammattilaisten esittämiä näkemyksiä soittolistasta haastattelemieni musiikkipäälliköiden näkemyksiin.

Tuoteosana toteutin ohjelmasarjan Radio SuomiPOPille, jossa haastattelin soololevyn tehneitä artisteja.

2 KANAVAMÄÄRITTELYT

Taisto Hujanen kirjoittaa kirjassa Suomen mediamaisema (2003), että vuoden 1927 radiolaki ei edellyttänyt valtion monopolia monista muista Euroopan maista poiketen. Radiotoiminnan yksinoikeus säilyi kansallisella yleisradiolla yli 50 vuotta, ja vasta toimilupien myöntäminen yksityisille paikallisradiokokeiluille vuonna 1985 rikkoi kansallisen radiomonopolin.

Toimilupien myöntäminen johti siihen, että nykyään on olemassa kaupallisia radiokanavia. Kaupalliset radiokanavat toivat mukanaan myös soittolistat, joita tutkin opinnäytetyössäni.

Taisto Hujanen toteaa, että nykyinen suomalainen yleisradiojärjestelmä on julkisen ja yksityisen palvelun sekamuoto, jossa lupamaksuilla rahoitettu Yleisradio Oy keskittyy valtakunnalliseen ja alueelliseen radiotoimintaan. Sen asemasta ja tehtävistä on säädetty erillisellä vuoden 1994 alusta voimaan tulleella lailla Yleisradiosta (laki 1380/1993). Yksityiset radiot saavat tulonsa pääasiassa mainonnasta, ja ne tarvitsevat toimintaansa varten valtioneuvoston myöntämän toimiluvan. (Suomen mediamaisema, Taisto Hujanen s. 93).

Valitsemistani neljästä kanavasta YleX on Yleisradion kanava ja kolme muuta, Radio Helsinki, Radio SuomiPOP ja Zoom FM ovat mainosrahoitteisia radiokanavia. Nämä kaikki kanavat ovat lähtökohtaisesti erilaisia ja siksi niitä on mielenkiintoista verrata toisiinsa.

Hujasen mukaan, kaupallistuminen on hallinnut suomalaisen radiokulttuurin muutosta 1980-luvun puolivälistä lähtien. Muutoksen myötä ääniradiosta on tullut osa kulttuuri-teollisuutta, jonka kielenkäyttöön ja ammattikäytäntöihin ovat levittäytyneet yksityisen liiketoiminnan ja markkinoinnin opit. Tällä tasolla julkinen ja yksityinen radio eivät olennaisesti poikkea toisistaan; ohjelmat ovat tuotteita ja yleisöt kuluttajia ohjelmapolitiikan eroista huolimatta. (Suomen mediamaisema, Taisto Hujanen s.108 - 109).

Olen Hujasen kanssa osittain samaa mieltä, vaikka en haluaisikaan ajatella, että radio-ohjelmat ovat vain tuotteita. Siihen ajatukseen on kuitenkin pitänyt tottua kaupallisella radiokanavalla työskennellessä. Oli kyseessä sitten julkinen tai yksityinen radio, niin jokaisen toimittajan on ajateltava yleisöään eli kohderyhmää. Vaikka Hujanen väittääkin, että julkinen ja yksityinen radio eivät olennaisesti poikkea toisistaan, niin olen silti sitä mieltä, että tutkimukseni kannalta on mielenkiintoista verrata julkisen palvelun radiokanavaa ja yksityisiä kaupallisia radiokanavia toisiinsa. Seuraavaksi esittelen valitsemani radiokanavat hieman tarkemmin.

Radio SuomiPOP on aikuisille suunnattu, suomalaisen pop- ja rock-musiikin ainoa erikoiskanava Suomen suurimmissa kaupungeissa. SuomiPOPin lähetykset aloitettiin 19.3.2001. Kanavan kuuntelijoista puolet on 25 – 44-vuotiaita. SuomiPOPin kuuluvuusalueella asuu noin 4,3 miljoonaa ihmistä. SuomiPOPin johtotähtenä toimii suomalainen musiikki. Kaupallisista radioasemista SuomiPOPilla on yksi laajimmista soittolistoista. (Radio SuomiPOP 2009.)

Radio SuomiPOPin omistaa Metroradio Finland Oy, joka on osa irlantilaista Communicorp Group Ltd -viestintäkonsernia. Communicorp toimii useissa eri Euroopan maissa, joissa sillä on omistuksessaan lähes 30 radioasemaa. Radio Suomipopin mediamyynnistä vastaa Mediasales Finland Oy, joka on Communicorpin omistuksessa oleva myynti- ja markkinointiyhtiö. (Radio SuomiPOP 2009.)

YleX esittelee uutta pop- ja rock-musiikkia sekä populaarikulttuurin ilmiöitä ja ihmisiä. Kanavan päivittäisohjelmistoa täydentävät musiikin erikoisohjelmat, huumoriohjelmat sekä kanavalle profiloidut uutislähetykset. YleX on läsnä radiossa, Internetissä, televisiossa, kännykässä ja tapahtumissa. (YleX 2009.)

YleX:ssä soivat Studio B Live -sessiot, demobändit ja tuore musiikki. Kanavalla puhutaan musiikista ja annetaan tilaa musiikin tekijöille ja heidän tarinoilleen. (YleX 2009.)

Zoom FM:n toimiluvan haltija on Turun Paikallisradio Oy. Yhtiöllä on myös kaksi muuta toimilupaa toiminimillä Radio Auran Aallot (90.5 MHz - Turku) ja Radio Melodia (89.0 MHz - Turku). Turun Paikallisradio Oy kuuluu TS-Yhtymään. Zoom FM on suunnattu 15–30-vuotiaille turkulaisille nuorille. Kanava soittaa tämän päivän musiikkia monipuolisesti rockista hip hoppiin. Turkulainen ja varsinaissuomalainen musiikki saa

ohjelmissa keskeistä huomiota. Aseman kuuluvuussäde on noin 5-8 km Turun keskustasta ulospäin. Autokuuntelussa kuuluvuussäde on noin 10–15 km. Zoom FM aloitti lähetykset 3. lokakuuta 2008. Ohjelmat tehdään Radio Auran Aaltojen tiloissa lähes 20 juontajan voimin. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto 2.2.2009, Zoom FM 2009.)

Radio Helsinki on helsinkiläinen paikallisradio, jota voi kuunnella myös Internetissä. Radio Helsingillä on 30 juontaja-toimittajaa, jotka kaikki ovat musiikkialan ammattilaisia ja valitsevat itse soittamansa kappaleet jokaiseen lähetykseen. Ohjelmapäällikkö Anna Laineen (henkilökohtainen tiedonanto 12.10.2009) mukaan Radio Helsingin musiikkitarjonta on päivisin yleisempää ja iltaohjelmissa erikoistuneempaa. Illoissa on oma ohjelma muun muassa reggaelle, hip hopille, iskelmälle, indie-musiikille, jazzille jne.

Radio Helsinki tavoittaa kuuluvuusalueellaan 90 000 kuuntelijaa ja pääkaupunkiseudulla 81 000 kuuntelijaa viikossa. Kuuntelijat ovat iältään 25–44-vuotiaita. (Finnpanel, KRT kuuluvuusalue maaliskuu-elokuu 2009 / KRT pääkaupunkiseutu, kesä-elokuu 2009, henkilökohtainen tiedonanto, Laine, Anna 12.10.2009.)

Valitsin nämä neljä radiokanavaa, koska ne ovat mielestäni sopivan erilaisia keskenään. Tämän tutkimuksen kannalta ei ollut tarkoituksenmukaista vertailla esimerkiksi pelkästään kaupallisia nuorisokanavia keskenään. Näiden neljän kanavan avulla sain mielestäni erilaisia vastauksia samoihin kysymyksiin (ks. liite 1). Valitsemieni radiokanavien avulla pystyn myös osoittamaan sen, ettei kaikilla radiokanavilla soi samanlainen soitto-lista, kuten monet ihmiset ennakkoluuloisesti ovat minulle väittäneet.

3 MIKÄ ON SOITTOLISTA?

Mitä soittolistalla tarkoitetaan eri radiokanavilla ja mihin sitä tarvitaan? Kujala, Lahti ja Tamminen kirjoittavat kirjassaan Radiotyön perusteet – Johdatus suoran lähetyksen tekemiseen (1998), että soittolistalla tarkoitetaan ohjetta, jolla määritellään radiokanavalle sopiva musiikkivalikoima.

Tekemieni tutkimushaastatteluiden perusteella ja lukemalla jokaisen kanavan www-sivut huolella läpi huomasin, että määritelmässä on kuitenkin pieniä kanavakohtaisia eroja. Esimerkiksi YleX:n soittolista tarkoittaa listaa radiokanavan soittamista uusista tai uudehkoista kappaleista. Soittolistalla pyritään takaamaan riittävä radiosoitto mielenkiintoisille uutuuksille. Se on työväline, jolla säädellään ja hallitaan radiokanavan musiikkia. Uutuudet valitaan viikoittaiselle soittolistalle, joka jakautuu A-, B-, C- ja Nosteessa -kategorioihin. Nämä kategoriat toimivat siten, että A-listan kappaleet soivat kanavalla eniten ja soittokerrat putoavat alenevassa listauksessa. Soittolistan laatiminen ei ole salatiedettä, vaan prosessi on hyvin yksinkertainen. Kappaleita kuunnellaan, niistä keskustellaan yhdessä soittolistaraadin kanssa, toiset päätyvät soittoon ja toiset eivät. YleX:n soittolistaraatiin kuuluvat Tomi Saarinen (musiikkipäällikkö), Juuso Pekkinen (YleX Aamu), Jukka Haarma (Ylen Populaarimusiikin päällikkö), Laura Satimus (tuottaja, toimittaja), Toni Laaksonen (X-Ryhmä), Jani Kortti (X-Ryhmä), Mikko Peltola (YleX Iltapäivä) sekä Mikko Pekkinen (musiikkiassistentti). (YleX 2009.)

Lopullisen valinnan tekee musiikkipäällikkö. Musiikkivalinnoissa korostetaan ammatituntemusta, riippumattomuutta ja avoimuutta. YleX:n musiikkipäällikkö Tomi Saarinen korosti, että yli kolmasosa YleX:n ohjelmistosta pyörii ilman soittolistaa. YleX soitti vuonna 2008 noin 15 000 kappaletta, ja näistä suurin osa soi vain kerran koko vuonna. (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009.)

Zoom FM:llä ei ole käytössä varsinaista soittolistaa, vaan musiikkipäällikkö Antti Klimoff kutsuu kanavan musiikkivalikoimaa musiikkipankiksi. Musiikkipankki koostuu kaikesta kanavalla soivasta musiikista ja sieltä valitaan soitettavat kappaleet lähetyksiin. Tällä tavalla Antti Klimoff haluaa korostaa, että kanavalla ei soi varsinaisessa tehosoi-

tossa mikään kappale, vaan kaikki musiikki on lähtökohtaisesti samalla viivalla ja musiikkitarjonta on hyvin laajaa ja monipuolista. Kuitenkin myös Zoom FM:n tapauksessa uudemmat kappaleet soivat hieman muita useammin. Zoom FM:llä myös juontajat saavat itse valita musiikkia omiin ohjelmiinsa. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009.)

Me ollaan profiloiduttu rock-kanavaksi, rap ja funk tulevat hyvinä kakkosina jos genreistä puhutaan, ja vähän menevämpi pop-musiikki. Indie on yksi määrittelytekijä myös. Mieslaulajista on ylitarjontaa, vaikka haluaisinkin kanavalle enemmän naisten tekemää musiikkia. Sain vinkkinä, kun ryhdyin tähän hommaan, ettei kannata laittaa montaa naisartistin kappaletta putkeen. Haluaisin kanavalle enemmän kotimaista musiikkia. Nyt suhde on 30–70 ulkomaisen musiikin hyväksi. Kotimaisen musiikin osuudesta suuren osan kattavat varsinaissuomalaiset omakustannebändit. Suomeksi laulettua suomalaista musiikkia kanavalla on noin 10 prosenttia, esimerkiksi YUP, Absoluuttinen Nollapiste ja CMX. Musiikin tempo vaikuttaa todella paljon siihen, mikä kappale menee soittoon. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto 2.2.2009.)

Radio Helsingillä ei ole ollenkaan varsinaista soittolistaa. Radio Helsingin ohjelmapäällikkö Anna Laineen mukaan, kanavalla on 30 juontaja-toimittajaa, jotka valitsevat itse soittamansa kappaleet jokaista lähetystä varten (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009).

Radio SuomiPOPin ohjelmajohtajan Juha Kakkurin mukaan Radio SuomiPOPilla on käytössään formaattiin perustuva soittolista. Kanavalla soi ainoastaan kotimainen musiikki. Kappaleita testataan kuuntelijoilla, mutta Juha Kakkuri tekee lopulliset musiikki-valinnat itse.

Musiikki päättyy Radio SuomiPOPin soittolistalle pääsääntöisesti säännöllisen musiikkitestaamisen kautta, eli etsitään sellaista musiikkia, mistä meidän kuuntelijat pitävät. Suoritamme auditoriotestejä, joihin tulee x-määrä tiettyntyyppisiä ihmisiä. He saavat kuulla näytteitä kappaleista, ja heidän mielipiteiden pohjalta saadaan tuloksia. Nämä ihmiset löytyvät kanavan kuuntelijaklubin kautta, ja erilaisilla tutkimusfirmoilla on omat rekrytointiväylänsä (Kakkuri, Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 2.3.2009).

Jokaisella kanavalla on hieman erilainen näkemys siitä, mitä sanalla soittolista tarkoitetaan. Tutkimuksen kannalta on kuitenkin tärkeämpää pohtia, miten soittolista muodostetaan kuin mikä soittolista on. Miten radiosoittoa voi saada, tai miten sitä ei ainakaan saa?

Musiikkipäälliköllä on viimeinen sana YleX:llä, Radio SuomiPOPilla ja Zoom FM:llä. Radio Helsingissä puolestaan jokainen juontaja on oman lähetyksensä musiikkipäällikkö. Kaikki kanavat tähtäävät kuitenkin samaan lopputulokseen, mutta eri keinoja käyttäen. Jokainen kanava toivoo tavoittavansa yleisön – kuulijat. Tavallinen kuulija tekee omat valintansa valitsemalla kanavan, jota haluaa kuunnella. Siten yksittäinen ihminen voi toimia myös itse valitsijana. Hän valitsee, kenen valintoja hän haluaa kuunnella. Minkä kanavan kuuntelijaksi ryhtyy.

4 MUSIIKKIPÄÄLLIKÖN TEHTÄVÄT

Mitä radion musiikkipäällikkö tekee, ja miten hänen valintoihinsa yritetään vaikuttaa? Kujala, Lahti ja Tamminen kirjoittavat kirjassaan Radiotyön perusteet – Johdatus suoran lähetyksen tekemiseen (1998), että musiikkipäällikkö luo kanavan musiikillisen ilmeen. Joillakin kanavilla formaatti luo tiettyjä odotuksia musiikin suhteen, mutta käytännössä prosessi on kuitenkin samankaltainen jokaisella kanavalla: musiikkipäällikkö kuuntelee kappaleen ja arvioi sopiiko se kanavalle. Formaattilla tarkoitetaan lähetyksen tai ohjelmiston sisällön ja muodon rakennetta ja koostumusta. Esimerkiksi musiikkiformaatti ilmentää tiettyä etukäteen määriteltyä musiikillista linjaa. (Kujala, Lahti, Tamminen 1998.)

Esimerkiksi Radio SuomiPOPilla kotimainen musiikki kuuluu formaattiin.

Lähtökohta on, että kohderyhmä pitää kustakin kappaleesta, siihen ne kriteerit loppuvat. Meidän tarkoituksemme on tuottaa kuulijoillemme mielihyvää ja sitä kautta kasvattaa kuuntelijalukua ja siten edesauttaa meidän liiketoimintaamme. Rokkilinja johtuu siitä, että suomalaiset ovat aika rokkia jengia. (Kakkuri, Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 2.3.2009).

Saman asian toteavat eri sanoilla myös Kujala, Lahti ja Tamminen (1998). He kirjoittavat, että useimmat radiokanavat pyrkivät optimoimaan kuuntelijamääränsä mahdollisimman korkeaksi. Tämä johtaa siihen, että osa radiokanavista kuulostaa eittämättä samankaltaisilta. Samat hitit, ehkä hivenen eri järjestyksessä, soivat asemilla jotka tavoittelevat laajaa yleisöä. Joidenkin arvioiden mukaan kanavan menestyksestä 60 prosenttia rakentuu oikein valitulle musiikille. Kuuntelijan musiikkittomuksia ei siis pidä väheksyä. (Kujala, Lahti, Tamminen 1998.)

Olen tässä asiassa eri mieltä. Kaikilla radiokanavilla ei soi samanlainen musiikki. Tiettyistä kappaleista toki tulee suuria hittejä ja ne soivat useammin, mutta kuuntelemalla vaikka vain yhden päivän kutakin kanavaa huomaa eron. Esimerkiksi Radio SuomiPOPia kuunnellessa kuulee lähes päivittäin Mambaa. Sitä on turha etsiä YleX:n soitto-

listalta. Sama pätee myös toisin päin. YleX:n soittolistalta tuttua Paramorea ei Radio SuomiPOP:n taajuuksilta kuule. Silti kummatkin kanavat tavoittelevat suurta yleisöä ja musiikki on tärkeä osa kummankin kanavan profiilia.

Heikki Uimonen kirjoittaa kirjassa Radio- ja televisiotutkimuksen metodologiaa (2008), että tämän päivän radiojuontaja tietää musiikista, mutta hänen toimenkuvaansa ei musiikin valinta sisälly muuten kuin poikkeustapauksissa. Ammattitaitoa on pikemminkin kyky sivuuttaa omat musiikilliset mieltymykset – tai ainakin jättää ne studion ulkopuolelle. Kaupallisen kanavan musiikista päättää musiikkipäällikkö. Dj:n työnä on kertoa, mitä radion musiikkilinjauksen mukaiselta soittolistalta seuraavaksi soitetaan. (Heikki Uimonen 2008, 48.)

Uimosen näkemys ei kuitenkaan toteudu esimerkiksi Radio Helsingissä, jossa juontajat nimenomaan saavat itse valita soitettavan musiikin lähetyksiinsä. Toisaalta Radio SuomiPOPilla ja YleX:llä Uimosen näkemys toteutuu. Tosin YleX:n erikoisohjelmissa juontajat saavat myös itse valita musiikkia lähetyksiinsä. Erikoisohjelmat sijoittuvat YleX:llä iltoihin. Päivisin YleX:llä soiva musiikki tulee suoraan soittolistalta.

Tutkimuksen kannalta on mielenkiintoista tietää, tekeekö musiikkipäällikkö valintansa yksin, ja kuka tai ketkä yrittävät vaikuttaa musiikkivalintoihin. YleX:n musiikkipäällikkö Tomi Saarinen kertoo tekevänsä musiikkivalinnat itsenäisesti, mutta keskustelee niistä soittolistaraadin ja muunkin kanavan henkilökunnan kanssa (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009).

Zoom FM:llä ohjelmapäällikkö Harri Kujala ei vaikuta musiikkivalintoihin, vaan musiikkipäällikkö Antti Klimoff vastaa kappalevalinnoista käytännössä yksin.

Aluksi oli mukana enemmän hittihakuisuutta, mutta Harri Kujalan kanssa päädyimme yhdessä siihen tulokseen, ettei Zoom FM:stä tehdä hittikanavaa, koska uusille hiteille on jo niin monta kanavaa olemassa. Mieluummin pyrimme vaikuttamaan sellaiseen pienempään segmenttiin, sellaisiin ihmisiin, jotka eivät kuuntele välttämättä yleensä hittiradioita niin paljon. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009.)

Radio Helsingin ohjelmapäällikkö Anna Laine kertoi, että Radio Helsingissä musiikkivalinnat tehdään yksin ja yhdessä. Radio Helsingin toimituksessa keskustellaan paljon

musiikista ja kaikki suosittelevat kaikkea kaikille. Lisäksi muun muassa viikon Valiolevy (Valiojoukossa viikoittain esiteltävä uusi albumi), viikon Valioartisti (viikoittain nostettava artisti, jolla voi olla syntymä- tai muu juhlapäivä samalla viikolla), aamulevy (Aamu Helsingissä -ohjelman viikkopalkinto) valitaan yhdessä tekijöiden kesken. (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009.)

Radio SuomiPOPilla formaattiin perustuvat musiikkivalinnat tekevät Juha Kakkuri ja Matti Välisalo. Musiikkivalintoihin vaikuttaa myös säännöllisin väliajoin tehtävät kuuntelijatutkimukset. Formaatti sanelee sen, ettei kanavalla soiteta ollenkaan ulkomaalaista musiikkia.

Formaatit ja kanavaprofiilit ovat keskeisiä välineitä ohjelmiston jatkuvuuden ylläpitämisestä. Ne luovat perustan kulttuuriteollisen radion toimintatavalle, jota Ala-Fossin (1999) tapaan voidaan kutsua radioteolliseksi laatujärjestelmäksi. Uusi toimintatapa korostaa lähetysten juontajien ja aikajaksoihin jaetun lähetysvirran osista vastaavien tuottajien merkitystä. Samalla toimittajien ja toimitusten perinteinen asema heikkenee. Formateista ja profiileista on tullut tekijöiden ammattitaidon mittari. (Ala-Fossi 1999, Hujasen 2003, mukaan 109-110.)

Musiikkipäälliköiden valintoihin yritetään vaikuttaa monella tavalla. Tomi Saarisen mukaan artistia edustavat tahot pyrkivät kehumään suojattejaan kaikin mahdollisin keinoin (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009).

Kuitenkaan puhe ei ole yhtään kappaletta vielä parantanut. Uskoisin, että alalla oleville ammattilaisille on hyvin selvää, että meidän tekemiimme valintoihin ei voi suoraan vaikuttaa. Itse arvostan sitä, että artistia edustavat tahot pystyvät osoittamaan tekemisillään olevansa alansa osaavia ammattilaisia. Tällä tarkoitan sitä, että artistin kehityksen ja tulevaisuuden osalta on osattu suunnitella muuta kuin albumin ja sinkun julkaisu ja oletus radiosoitosta. Jos ei radiosoittoa tulekaan on homma pilalla, mikäli muita suunnitelmia tai uskoa hommaan ei ole. (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009.)

Antti Klimoff vakuuttaa myös, ettei puhe tai promootiotavara vaikuta lopullisiin päätöksiin musiikkivalintoja tehtäessä.

Tarroja, kyniä ja tikkareita ja muuta tulee jatkuvasti, mutta ne eivät kyllä auta. Sähköpostikeskusteluissa ollaan yleensä aika vaativia. En kuitenkaan laita kaikkea omakustannemusiikkiakaan soimaan, mitä kanavalle lähetetään. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009.)

Radio SuomiPOPilla ollaan samoilla linjoilla. Kanavalla arvostetaan hyvin tehtyä työtä.

Radio SuomiPOPilla Matti Välisalo tekee varsinaiset soittolistat. Siksi hänen kanssaan käydään paljon läpi kappaleita. Levy-yhtiöt koettavat kehua tietysti omiaan. Suitsutuksilla ei ole merkitystä, mutta jos näkee vaivaa sen eteen, että tulee henkilökohtaisesti esittelemään levyn ja tekee työnsä hyvin, niin sellaiset kappaleet saavat helpommin mahdollisuuden, kuin jos lähettää poltetun levyn ja ruutupaperille kirjoitetun saatekirjeen. Mutta jos kyseessä on toivoton tapaus, niin ei siihen mikään auta, koska ei meidän kannata ottaa mitään sellaista soittoon millä potkaistaisiin omaan nilkkaan. (Kakkuri, Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 2.3.2009.)

Anna Laineen mukaan Radio Helsingin musiikkivalintoihin ei periaatteessa yritetä kanavan ulkopuolelta vaikuttaa mitenkään.

Radio Helsingin toimituksen sisällä käydään välillä kiihkeitäkin keskusteluja jonkun artistin puolesta tai vastaan (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009).

5 HITTIKAPPALEEN TUNNISTAMINEN

Tässä luvussa vertailen haastattelemieni musiikkipäälliköiden näkemyksiä Nuoret ja radio 2019 -seminaarissa (ks. liite 2) puhuneiden asiantuntijoiden esittämiin näkemyksiin siitä, mikä hitti on, ja miten sen voi tunnistaa.

Tutkija Pentti Kemppainen kertoi seminaarissa, että pop-musiikin lisääminen on ollut keskeistä kaikissa radion suurissa muutoksissa. Teknologia on kehittynyt ja nuoriso on alkanut kiinnostua radiosta yhä enemmän. (Kemppainen, Pentti, Nuoret ja radio 2019 -seminaari, 23.2.2009.)

Saarisen mukaan hitti on perinteisesti ollut paljon myyty kappale tai kappale, joka on saavuttanut muuten laajan kansanryhmän tietoisuuden ja suosion (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009).

Seminaarissa puhunut YleX:n musiikkipäällikkö Tomi Saarinen totesi Nuoret ja radio 2019 -seminaarissa, että oikeilla valinnoilla voidaan soittaa hyvinkin usein samoja kappaleita. Musiikilla myydään kanava kuulijalle. (Saarinen, Tomi, Nuoret ja radio 2019 -seminaari, 23.2.2009.)

Radio NRJ:n mediapäällikkö Niina Hagman kertoi seminaarissa, että soittolista on alusta asti ollut Radio NRJ:n valtti. Tarkoin valituilla kappaleilla luodaan hittejä. Toistoa vaaditaan myös siksi, että kappaleet aukeavat kuulijalle. Soittolista saa kaupaksi myös sellaisia kappaleita, joita kuulijat eivät muuten osaisi toivoa. Hagman totesi, että mitä suurempi kuulijakunta kanavalla on, sen vaikeampi on ottaa riskejä. Esimerkiksi Radio NRJ ottaa enemmän riskejä musiikkivalinnoissa kuin Radio Nova. (Hagman, Niina, Nuoret ja radio 2019 -seminaari, 23.2.2009.)

Hagmanin logiikan mukaan riskittömyys lisää kuulijoita. Radio Nova on Suomen kuunnelluin kaupallinen radiokanava. Osittain myös kuuluvuusalueensa laajuuden ansiosta, mutta on suosion taustalla oltava muutakin. Miksi riskejä kannattaisi edes ottaa jos se ei lisää kuulijoita?

RadioMedian toimitusjohtaja Stefan Möller korosti seminaarissa, että yllätyksellisyys on hyve myös kaupallisella puolella. Hyvä soittolista ei ole ennalta arvattavissa. Jos soittolistan tekee hyvin, niin siitä ei edes huomaa, että se on soittolista negatiivisessa mielessä. Pitää uskaltaa pelata sitä uhkapeliä. Möller on sitä mieltä, että soittolista käy edelleen kaupaksi. (Möller, Stefan, Nuoret ja radio 2019 -seminaari, 23.2.2009.)

Musiikkipäälliköt kertovat, mitä ominaisuuksia hitti sisältää, miten se eroaa ei-hitistä ja mitä kriteereitä he käyttävät soittolistalle valittavan musiikin valinnassa.

Tunnistan hitin siitä, että iso joukko ihmisiä tietää kappaleen. Mehän olemme siinä tilanteessa, että usein pyrimme tunnistamaan potentiaalisen hitin. Eli usein me olemme ensimmäinen taho, joka kappaleita alkaa soittaa. Yleispätevää määritelmää ei ole, koska musiikkia on kaikenlaista, eivätkä yksittäiset säännöt päde. Kappaleen pitää kuitenkin jollain tasolla koskettaa vastaanottajaa ja vielä isompaa vastaanottajajoukkoa. Tapoja on monia. Mitään seinätaulua ei soittolistavaliinnassa käytetä. Eli tyyliin ”jos kappale täyttää näistä kymmenestä kriteeristä kahdeksan, laita soittoon.” Sellaista ei voi olla. Pitää tuntea hyvin populaarimusiikin historia ja erittäin hyvin nykyhetki. Tämän lisäksi pitää olla kyky lukea hiljaisia signaaleja ja tuntea musiikki ja sen monenlaiset tasot. Usein tilanne on se, että saan cd-r:n uudelta artistilta. Joskus kappale riittää vakuuttamaan artistin hyvyydestä, joskus käytän enemmänkin aikaa selvittääkseni, onko artisti varmasti sellainen joksi hänet luulen. (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009.)

YleX:n musiikkipäällikkö nimesi esimerkiksi artistin nimeltä Chisu. Chisun kohdalla Tomi Saarinen mietti pitkään, laittaako naisen musiikkia soittolistalle vai ei. Hän kävi katsomassa keikan ja pyysi kuunteluun materiaalia tulevalta levyltä.

Pikku hiljaa alkoi itselleni selvitä, että kyseessä on artisti, jonka musiikki ei ehkä istu suoraan mihinkään juuri viime aikoina vallalla olleisiin menestyksen muotteihin, mutta jossa kuitenkin on jotain poikkeuksellista. Aloimme soittaa artistia, ja muistaakseni vasta useampien kuukausien päästä tästä muu media alkoi isommin löytää kyseisen tekijän. (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009.)

Radio SuomiPOP:n ohjelmajohtaja Juha Kakkuri kertoi tunnistavansa hitin vaihtelevalla menestyksellä.

Ajan myötä olen oppinut kohtuullisen hyvin tunnistamaan hitin. Ensi kuulemalta muodostuu aina oma subjektiivinen käsitys. (Kakkuri, Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 2.3.2009.)

Anna Laineen mukaan hitin pystyy soittamaan vuodesta toiseen ja se vain toimii.

Jos jotain kappaletta alkaa heti viheltää mukana, se on todennäköisesti ainakin pienen hitin merkki (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009).

Radio Helsingin lähetyksissä käytetään muitakin kriteerejä soitettavan musiikin valinnassa. Myös päivän uutiset voivat vaikuttaa musiikkivalintoihin.

Jokaisella musiikkitoimittajalla on omat kriteerinsä. Itse mietin aina juontamani ohjelman luonnetta, lähetysaikaa, siinä käsiteltäviä aiheita ja päivän uutisia. Joinain päivänä tunnelma on melankolinen, toisina riehakas. Haluan myös tuoda eri aikakausien musiikkia laajalla skaalalla ohjelmiini. Yritän myös soittaa tasapuolisesti koti- ja ulkomaista musiikkia. Suurten katastrofien ja isojen uutispäivien yhteydessä olemme vaihtaneet kaikkien ohjelmien musiikkitarjonnan mahdollisimman hyvin tilanteen vakavuuteen sopivaksi. (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009.)

Antti Klimoffin mielestä hitti on omaperäinen, siinä on oma soundi ja oma juttu.

Kopiobändit eivät ole mistään kotoisin. En pidä sieluttomasta musiikista. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009.)

Hitti tarkoittaa selvästi eri asiaa jokaisella eri kanavalla. Siinä missä Radio NRJ:lle omien aamujuontajien eli niin sanottujen Aamupoikien kappaleet ovat hittejä, ne eivät ole sitä esimerkiksi YleX:lle. En osaisi kuvitella, että mikään muu kanava soittaisi Aamupoikien kappaleita kuin Radio NRJ. Saman voi varmasti sanoa myös YleX:n kesäkumi-kappaleista, joiden tarkoituksena on valistaa nuorisoa kondomin käytöstä. Kanavalle räätälöidyt kappaleet eivät päädy minkään muun radiokanavan soittolistalle. Tähän toki vaikuttaa myös kohderyhmä.

6 YHTYEIDEN OMAT VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET RADIOSOITTOON

Levy-yhtiöiden, managereiden ja promoottoreiden intresseissä on saada edustamilleen artisteille mahdollisimman paljon radiosoittoa. Yhtyeiden omat vaikutusmahdollisuudet edistää kappaleidensa saamaa radiosoittoa vaihtelevat radiokanavittain. Radio Helsinki etsii uusia artisteja ja yhtyeitä promootiolevyjen lisäksi muiden muassa live-keikoilta ja Internet-yhteisösivusto MySpace:sta. YleX:n musiikkipäällikkö Tomi Saarinen puolestaan kertoo käyttävänsä kaikki mahdolliset keinot uuden musiikin löytämiseen. Zoom FM haluaa ajaa lähialueiden, eli varsinaissuomalaisten yhtyeiden asiaa soittamalla mahdollisimman paljon paikallisten lupausten musiikkia. Radio SuomiPOPilla puolestaan luotetaan hyväksi havaittuun formaattiin. Radio SuomiPOPin formaattiin kuulu se, että kanavalla soitetaan ainoastaan kotimaista musiikkia.

Kuuntelemme Radio Helsingissä varsin herkällä korvalla suosituksia, muiden radioiden tarjontaa, yleistä hehkutusta, live-keikkoja ja promootiolevyjä. Lisäksi käytämme aktiivisesti esimerkiksi MySpacea, josta löytyy mahdollisesti vielä ennen julkaisematonta musiikkia. Musiikkitoimittajan työnkuvaan kuuluu musikin monipuolinen tarjoaminen kuulijoille ja monet juontajistamme pitävät musikin kuuntelua ja esittelyä melkein kunnia-asianaan. (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009.)

Radio Helsingin tapauksessa yhtyeet voivat ottaa yhteyttä suoraan juontajiin ilman välisiä.

Bändit voivat lähettää musiikkiaan toimittajille, jotka sitten omalla asiantuntevuksellaan erottelevat jyviä akanoista ja kuuntelevat mikä musiikki sopii parhaiten heidän ohjelmansa profiiliin ja lähetyksen tunnelmaan (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009).

Radio SuomiPOPilla luotetaan laadukkaaseen kotimaiseen musiikkiin. Yhtyeiden omat vaikutusmahdollisuudet saada radiosoittoa ovat varsin pienet.

Yhtyeet eivät oikeastaan muuten voi vaikuttaa radiosoittoon kuin tekemällä laadukasta musiikkia. Ei siihen ole mitään tiettyä kikkaa. Pitää tehdä musiikkia, joka kiinnostaa sen kyseisen radion kuuntelijoita eli kuuluvat kohderyhmään. Tutkimukset on tutkimuksia ja niitä pitää osata lukea ja analysoida. Täytyy osata myös käyttää omaa päätään, muuten maailma olisi liian helppo jos kaikki menisi vain jonkun matemaattisen kaavan mukaan. (Kakkuri, Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 2.3.2009.)

Zoom FM eroaa monista muista radiokanavista sillä, että kanava soittaa muiden muassa varsinaissuomalaista omakustannemusiikkia.

Meidän kauttamme on helpompaa saada oma kappale soimaan kuin isojen kanalien. Lähes jokaiselta bändiltä olen ottanut ainakin yhden kappaleen vähäksi aikaa soittoon. Osa on soinut ihan alusta saakka, koska ne ovat olleet niin hyviä, esimerkiksi Polar Ends. Despair Academy on myös hyvä. Ei se musiikki sinänsä minua niin paljon lämmitä, mutta sillä laulajalla on niin hyvä ääni, että uskon sen bändin lyövän läpi. Se oli pakko saada soimaan ennen kuin muut ehtivät. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009.)

Yhtyeiden on hieman vaikeampaa saada omaa musiikkiaan soittoon YleX:lle.

Bändi itsessään ei voi radiosoittoon vaikuttaa muuten kuin tekemällä hyvää musiikkia ja olemalla tekemisissään mukana koko sydämeästään (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009).

Radio SuomiPOPilla esimerkiksi Popeda pääsee usein uuden levyn ensimmäisellä singlellään suoraan soittolistalle.

Ainakin vähäksi aikaa, mutta tietysti siinä vaikuttaa se, miten kuuntelijat suhtautuvat siihen. Se ratkaisee, kuinka kauan sitä kappaletta kannattaa soittaa. Mutta jos kappale on täysin kanavalle sopimaton, niin ei sekään mikään sellainen ihan suora takuu ole. Ja tämäkin koskee vain uuden albumin ensimmäistä singleä, koska ei jokaisesta singlestä tule hittiä. Uuden albumin ensimmäistä singleä kohdallaan on tietysti se suurin mielenkiinto. (Kakkuri, Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 2.3.2009.)

Radio Helsingissä mikään yhtye ei pääse automaattisesti uudella singlellään soittoon.

Jokainen toimittaja valitsee soittamansa musiikin ja päättää mitä haluaa ohjelmis- saan esittää. Jos uudelta sinkulta ei löydy mitään mielenkiintoista, sitä ei myös- kään soiteta. Noin 30 musiikkitoimittajaa ajattelee tietysti varsin eri tavoin hy- västä ja huonosta, mutta uutuus ei ole Radio Helsingissä millään tapaa määräävä arvo. (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009.)

Zoom FM:llä on mahdollista päästä uudella singlellään suoraan soittolistalle.

Kyllä pääsee, mutta minä ne aina ensin kuuntelen. Esimerkiksi Primal Scream on päässyt suoraan soittolistalle. Se riippuu bändin maineesta minun silmissäni. Lai- tan myös mielelläni elokuva- ja pelimusiikkia soittoon. Poimin kappaleita ihan hulluista paikoista. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009.)

YleX:llä puolestaan mikään yhtye ei saa automaattisesti uudella singlellään paikkaa soittolistalta.

Jokainen kappale on uusi ja siihen suhtaudutaan niin. Mikäli joku saisi kiintiö- paikan soittolistalle, se tarkoittaisi, ettei uusille olisi kohta enää ollenkaan tilaa. Tehtävänämmä on nostaa esille uusia artisteja ja tekijöitä ja uskoisin, että olem- me tässä maassa vaikutusvaltaisin yksittäinen media, mitä tulee uuden, varsinkin kotimaisen populaarimusiikin esittelemiseen. Otamme riskejä jatkuvasti. Riskit- tömämpää olisi soittaa samantyylistä, jo hyväksi havaittua musiikkia vuodesta toiseen jo tutuilta artisteilta. Uskoisin, että Euroopassa yleisesti musiikkikenttä on elävä ja monipuolinen juuri yleisradioyhtiöiden olemassaolon takia. Toki ha- luamme tukea myös artisteja jotka selvästi kykenevät tekemään pitkän ja laaduk- kaan uran. Eli emme tietenkään hylkää jo menestystä hankkineita artisteja, mikäli heidän tekemänsä musiikin taso pysy korkealla. (Saarinen, Tomi, henkilökohtai- nen tiedonanto, 25.2.2009.)

Artistin ja levy-yhtiön näkökulmasta on kiinnostavaa tietää, millaiset kappaleet eivät ainakaan pääse soittolistalle. Tähänkin kysymykseen jokaisella musiikkipäälliköllä on erilainen vastaus.

Liukuhihnamusiikki ei pääse soittoon Radio Helsingissä. Maailmassa tehdään niin paljon hyvää musiikkia, ettei huonoa musiikkia tarvitse väkisin soittaa. Kos- ka hyvä ja huono ovat varsin subjektiivisia määreitä, päättävät juontajammekin subjektiivisesti mikä sopii ohjelmaan ja mikä ei. Radio Helsingin Paskalistassa

otetaan kärkevämmin kantaa hyvään ja huonoon, koska ohjelma on omistettu paskalle musiikille. Yleisemmin voisi sanoa, että Radio Helsingin toimittajat voivat valita mitä tahansa musiikkia ja huonoakin, mutta sille täytyy löytyä joku peruste, selite tai punainen lanka, jotka selvittävät sitä miksi kyseinen kappale soi. (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009.)

YleX on uutta populaarimusiikkia soittava kanava. Emme kuitenkaan lähtökohdaisesti ole iskelmämusiikkikanava, sen tehtävän Ylessä hoitaa Radio Suomi. Periaatteessa millä tahansa materiaalilla voi päästä soittolistalle. Osa musiikista on kuitenkin selkeästi pienemmän joukon juttu ja tätä musiikkia soitetaan sitten enemmän erikoisohjelmissa. Soittolistalle pyritään pääosin valitsemaan materiaalia, joka ainakin näkemyksemme mukaan voisi tavoittaa isomman yleisön kiinnostuksen. Pyrimme kuitenkin löytämään uusia juttuja, eli jo olemassa oleva suosio ei takaa pääsyä soittolistalle vaan materiaalin laatu. (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009.)

Radio SuomiPOPilla luotetaan ehjään kokonaisuuteen.

Kappaleet muodostavat yhdessä soittolistalla kokonaisuuden. Sellainen ei pääse soittoon, joka negatiivisesti pomppaa sieltä esille. Se vaan kuulostaa erilaiselta ja rikkoo kokonaisuuden. (Kakkuri, Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 2.3.2009.)

Zoom FM:llä ei luoteta tv-formaatista pinnalle nousseisiin artisteihin.

Idols-tähdet eivät pääse Zoomin soittolistalle (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009).

YleX:n musiikkipäällikkö Tomi Saarinen myöntää, että musiikkivalintojen tavoitteena on löytää suuri yleisö. Se tuntuu luontevalta syytä soittaa valtavirtaa miellyttävää musiikkia. Antti Klimoff puolestaan tyrmää ainakin osan suurta yleisöä kiinnostavista artisteista sillä, ettei hän laita soittolistalle ollenkaan Idols-tähtien musiikkia. Radio Suomi-POP puolestaan karsii jo formaatillaan ulkomaisista yhtyeistä pitävät kuulijat, ja Radio Helsinki on omistanut kokonaisen ohjelman huonolle musiikille. Nämä valinnat osoittavat, että jokaisella kanavalla soi erilainen musiikki, ja radiokanavilla tehdään rohkeita-kin musiikkivalintoja. Joissakin tapauksissa poisjättäminen voi olla suurempi valinta kuin soittolistalle lisääminen.

7 KUULIJOIDEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET MUSIIKKITARJONTAAN

Myös kuulijoilla on mahdollisuus vaikuttaa radiokanavien musiikkitarjontaan. Toisilla kanavilla vaikutusmahdollisuudet ovat suuremmat kuin toisilla. Esimerkiksi Zoom FM:llä ja Radio Helsingissä kuulijat voivat vaikuttaa paljonkin, kun taas YleX:llä kuulijoiden vaikutusmahdollisuudet ovat hieman pienemmät.

Kuulijat vaikuttavat paljonkin Radio Helsingin musiikkitarjontaan. Palautteen perusteella toteutetaan paljon toiveita. Esimerkiksi nettisivuiltamme löytyvän pikaviestitoiminnon eli shoutboxin kautta tulee paljon musiikkitoiveita, joita toteutetaan muiden muassa Mahtavaa Helsinki mahtavaa -ohjelman Toive30-osiossa. Muissakin ohjelmissa kuulijoita pyritään kuuntelemaan mahdollisimman paljon ja tarkasti. Meille tulee päivittäin sekä hyvää että huonoa palautetta musiikkivalinnoistamme. Se mikä on esimerkiksi minun mielestäni hyvää musiikkia, ei välttämättä ole sitä jonkun kuulijan mielestä. Siksi valitsemmekin kappaleita laidasta laitaan, kuulostellen kuulijoiden mielipiteitä. (Laine, Anna, henkilökohtainen tiedonanto, 12.10.2009.)

Radio Helsinki antaa kuulijoilleen selvästi paremmat vaikutusmahdollisuudet musiikin valintaan kuin YleX. Tosin kanavalla on muutenkin laajempi musiikkitarjonta. Radio SuomiPOPille voi lähettää kappalettoiveita nettisivujen kautta tai soittamalla studioon. Radio SuomiPOPin viikonloppujuontaja Johanna Hautasaari toteuttaa kuulijoiden toiveita sunnuntaisin kello 10 -14. YleX:llä toiveohjelman virkaa hoitaa muiden muassa Himotuimmat -ohjelma, jota juontaa Tytti Shemeikka.

Pidämme päätökset soittolistauksista itsellämme, eli kuulijatkaan eivät vaikuta siihen suoranaisesti. Kuulijat voivat tietysti kommentoida kappaleita esimerkiksi Internetissä ja lisäksi meillä on Himotuimmat -ohjelma, jossa kuulijat voivat äänestää suosikkikappaleitaan. Toiveohjelmiakin meillä on kaksi kappaletta. Olemme toki kiinnostuneita palautteesta. (Saarinen, Tomi, henkilökohtainen tiedonanto, 25.2.2009.)

Kuuntelijat voivat vaikuttaa musiikkilistaan lähettämällä sähköpostia kanavalle. Olen hankkinut esimerkiksi Regina Spektorin levyn ihan vain sen takia, että kuulija toivoi sitä. Totesin kyllä itsekkin kuunneltuani levyn, että tähän sopii kana-

valle hyvin. Laitoin heti pari kappaletta koneelle. (Klimoff, Antti, henkilökohtainen tiedonanto, 2.2.2009.)

8 TUOTEOSA – OHJELMASARJA RADIO SUOMIPOPILLE

Tässä luvussa tarkastelen sitä, miten opinnäytetyöni tuoteosa on toteutettu, ja millainen vaikutus sillä on ollut haastattelemini artistien saamaan radiosoittoon Radio SuomiPOPilla.

Opinnäytetyön tuoteosana toteutin ohjelmasarjan Radio SuomiPOPille soololevyn merkityksestä artisteille. Haastattelin ohjelmasarjaa varten Apulanta-yhtyeen rumpali Sipe Santapukkia, Maj Karman solisti Herra Ylppöä, Brightboyn laulaja Antti Westmania ja useista yhtyeistä tuttua Sami Saarta, joka on pitkään ollut soolouralla.

Sipe Santapukki teki omaa nimeään kantavan soololevyn vuonna 2002. Sipe Santapukki on Apulanta-yhtyeen alkuperäisjäsen. Apulanta on Heinolassa perustettu rock-yhtye, joka on myynyt uransa aikana yli 500 000 albumia. Haastattelussa kävi ilmi, että Santapukki aikoo tehdä uransa aikana vielä ainakin kaksi sooloalbumia.

Sipe Santapukin debyyttialbumilla laulavat miehen itsensä lisäksi muiden muassa Tommi Liimatta, Gösta Sundqvist, Toni Wirtanen ja Hannu Sallinen. Tommi Liimatta tunnetaan Absoluuttisen Nollapisteen laulajana, edesmennyt Gösta Sundqvist tunnetaan Leevi & The Leavings-yhtyeestä, Toni Wirtanen on Apulannan laulaja-kitaristi ja Hannu Sallinen on 51koodia-yhtyeen solisti. Kyseiset artistit valikoituvat Sipe Santapukin levyille siitä syystä, että muusikko itse arvostaa heitä.

Herra Ylppö on tullut tunnetuksi tällä hetkellä telakalla olevan Maj Karma-yhtyeen keulahahmona. Maj Karma on perustettu vuonna 1992 Harjavallassa. Yhtye soittaa raskasta rockia. Herra Ylppö on toiminut musiikkiuransa lisäksi graafisena suunnittelijana ja Nyt-liitteen kolumnistina. Hän teki Herra Ylppö & Ihmiset -kokoonpanolla ensimmäisen levyn vuonna 2008. Albumi kantaa nimeä Sata vuotta ja se on myynyt kultaa. Herra Ylppö & Ihmiset julkaisee toisen albuminsa 22.1.2010.

Antti Westman tunnetaan Brightboy -yhtyeen laulajana. Brightboy on kotimainen pop rock-yhtye, joka on perustettu vuonna 2004. Antti Westman julkaisi soololevyn vuonna 2008. Kaikella kunnioituksella -albumi sisältää tunnettuja suomirock-kappaleita uudel-

leen tulkittuna. Levy sisältää lainakappaleet Poliisi pamputtaa taas, Helppo elämä, Rakkauden ammattilainen, Vuosisadan rakkaustarina, Kuuma kesä, Onnellinen perhe, Juodaan viinaa, Kesäpano, Särkynyt enkeli ja Älä unohda minua. Kappaleet valikoituivat levyille siksi, että ne ovat jääneet Westmanin mieleen lapsuudesta. Hän osasi soittaa kappaleet studiossa ulkomuistista.

Sami Saari on tunnettu soolouransa lisäksi yhtyeistä Veeti & The Velvets ja Giddyups. Lisäksi Saari on soittanut Pave Maijasen ja Aki Sirkesalon yhtyeissä. Sami Saaren sooloura alkoi vuonna 1997. Saari julkaisi edellisen Vapaa-albuminsa toukokuussa 2009 ja tuleva Soul klassikot -albumi julkaistaan marraskuussa 2009. Soul klassikot levyllä ovat mukana Anna Puu, Elastinen, Tuomo Prättälä ja Niko Ahvonen.

Haastattelut on toteutettu kotimaisilla rockfestivaaleilla ja Radio SuomiPOP:n studiossa. Jokaisen haastattelun yhteydessä soitettiin artistin musiikkia. Haastattelut tulivat radiosta kahdeksassa osassa. Kaikki haastattelut tulivat radiosta Mika Kankaanpään juontamassa Radio SuomiPOP:n Iltapäivässä. Mika Kankaanpää juonsi kaikki haastattelut sisään ja ulos, ja jokaisen osan jälkeen Kankaanpää soitti artistin musiikkia. Radio SuomiPOP:n Iltapäivä on eniten musiikkiin painottunut show Radio SuomiPOP:n ohjelmista ja siksi ohjelmasarja sopi parhaiten Iltapäivään. Mika Kankaanpää oli myös mukana ideoimassa haastateltavia ohjelmasarjaan. Hän ehdotti esimerkiksi Sami Saarta haastateltavaksi, koska artisti oli hyvin ajankohtainen uuden levynsä vuoksi. Saaren musiikki soi muutenkin Radio SuomiPOP:illa ja myös sen takia mies sopi hyvin haastateltavaksi.

Ohjelmasarjani on hyvä esimerkki siitä, miten musiikki voi päätyä radiosoittoon myös varsinaisen soittolistan ulkopuolelta. Radio SuomiPOP:illa on sellainen periaate, että aina kun jotain artistia tai yhtyettä haastatellaan, niin sen jälkeen soitetaan hänen tai heidän musiikkiaan, kuten tässä tapauksessa tehtiin.

Antti Westmanin versio kappaleesta Poliisi pamputtaa taas päätyi myös Radio SuomiPOP:n soittolistalle tekemäni haastattelun yhteydessä. Poliisi pamputtaa taas on alun perin Eppu Normaalin kappale.

Kaikkien haastattelemieni artistien musiikki sopi siinä mielessä jo lähtökohtaisesti Radio SuomiPOP:n musiikkiformaattiin, että kaikki tekevät kotimaista musiikkia. Ulkomaisten artistien haastattelu ei tullut kyseeseen missään vaiheessa, koska Radio SuomiPOP ei soita lainkaan ulkomaista musiikkia. Keskustelin mahdollisista haastateltavista Juha Kakkurin, Matti Väლისalon ja Mika Kankaanpään kanssa. Ideoinnissa tärkeintä oli se, että artistin musiikkia voi soittaa kanavalla ja että haastateltava olisi kuulijoiden mielestä kiinnostava. Erikoisimmaksi haastateltavaksi osoittautui Antti Westman, jota tuskin olisi haastateltu Radio SuomiPOPilla, jos hän ei olisi tehnyt kyseistä coverlevyä. Levy sisälsi Radio SuomiPOP:n kuuntelijoille jo ennestään tuttuja hittejä ja siksi Westmanin versioiden soittaminen tuntui luontevalta. Keskustelimme albumin kappaleista pitkään Matti Väლისalon kanssa ja hän nosti Poliisi pamputtaa taas -kappaleen soittoistalle. Keskustelimme myös kappaleesta Rakkauden ammattilainen, mutta samaan aikaan kanavalla soi alkuperäinen kappale, joten emme päätyneet Antti Westmanin versioon sen vuoksi. Kuuma kesä ei puolestaan päässyt radiosoittoon, koska se oli tullut kanavalla tutuksi alkuperäisen version lisäksi myös Apulannan versiona. Westmanin versio olisi tuntunut turhalta toistolta siihen perään.

Mielestäni haastatteluista kaikkein kiinnostavin oli Sipe Santapukin haastattelu, koska hän kertoi, että aikoo tehdä urallaan vielä kaksi sooloalbumia. Se oli uutinen ja siksi erityisen kiinnostava. Santapukki osasi myös analysoida näistä neljästä haastateltavasta parhaiten soololevyn merkitystä hänelle itselleen ja hänen yhtyeelleen Apulannalle. Herra Ylpön analyysi suomirockista ja hänestä itsestään kyseistä genreä edustavana artistina oli myös erittäin kiinnostava.

Sipe Santapukki totesi haastattelussa, että soololevyn tekeminen auttoi häntä käsittämään rumpupatteriston paikan rock-musiikin äänimaisemassa. Hänen soololevyllään on ollut positiivinen vaikutus Apulannassa soittamiseen ja hän on huomannut, että Apulannan säveltäjä-sanoittaja Toni Wirtanen on tehnyt parempia kappaleita sen jälkeen, kun Santapukin soololevy ilmestyi. Rumpali kertoi haastattelussa, että hän on päättänyt tehdä elämänsä aikana yhteensä kolme soololevyä, jotka muodostavat yhdessä trilogian. Toisesta levystä on tulossa eppisempi kokonaisuus, joka ei istu muusikon itsensä mukaan rock-musiikin määritelmään.

Herra Ylppö julistautui suomirockin pelastajaksi useissa kotimaisissa musiikkimedioissa vuonna 2008, kuten esimerkiksi Soundi-lehdessä. Tällä julistuksellaan hän halusi provosoida mediaa, mutta uhoamisen taustalla oli myös aito halu uudistaa suomirock-termi. Hänen mukaansa termi on kulunut ja se yhdistetään nykyään vain vanhempiin yhtyeisiin, kuten Dingoon, Yöhön ja Popedaan. Ylppö kertoi haastattelussa ottavansa vaikutteita indie-musiikista. Hänen mukaansa Suomessa tarvitaan myös Popedan kaltaisia yhtyeitä, mutta suomirock-termi kaipaisi päivitystä. Ylppö esitteli oman näkemyksensä suomirockista vuonna 2008 julkaistulla Sata vuotta -albumilla, jonka hän teki Ihmiset -kokoonpanon kanssa.

Antti Westman sai idean soololevyn tekemiseen soittaessaan kotona ulkomuistista lapsuudestaan tuttuja kappaleita. Westman totesi haastattelussa, että hän sai soololevyn myötä paljon arvokasta kokemusta studiotyöskentelystä ja siitä on varmasti hyötyä myös hänen yhtyeelleen.

Sami Saari totesi haastattelussa, että vastuu kasvaa, kun esiintyy omalla nimellä ja vertasi soolouraa firman perustamiseen. Saari totesi myös, että kolikolla on myös kääntöpuolensa, vastuun mukana tulee myös maine ja kunnia.

9 OMAT KOKEMUKSET RADIO TUTKAN MUSIIKKIPÄÄLLIKKÖNÄ

Toimin Radio Tutkan musiikkipäällikkönä keväällä 2009. Kanavan musiikkilinja oli rock-painotteinen. Vastasin musiikkivalinnoista pääosin itse, mutta juontajat saivat myös vaikuttaa kappalevalintoihin. Tein jokaista lähetystä varten oman soittolistan, joka oli työlästä, mutta sen avulla kanavalla eivät soineet aina samat kappaleet, vaan soittolista vaihteli jokaisessa lähetyksessä. Myös juontajien valitsemat kappaleet toivat vaihtelua soittolistaan.

Jokaisella tunnilla soi yksi juontajan valitsema kappale, johon kannustin musiikkipäällikkönä valitsemaan jonkun kanavan muusta musiikkitarjonnasta poikkeavan kappaleen. Lisäksi jokaisessa lähetyksessä esiteltiin yksi albumiraita ja yksi omakustannekappale.

Koska Radio Tutka on suurelle yleisölle tuntematon kanava, ei musiikkipäällikön päätöksiin juurikaan yritetty vaikuttaa yleisön, eikä levy-yhtiöiden puolelta. Lähinnä juontajat halusivat vaikuttaa musiikkitarjontaan, ja yhtyeet itse tarjosivat omaa musiikkiaan soitettavaksi. Etsin kanavalle uutta musiikkia Internetistä, live-keikoilta, levykaupoista, kuuntelin kriittisellä korvalla muita radiokanavia ja kuuntelin myös tuttujen ja muiden media-alan ammattilaisten suosituksia.

Olen lähes varma siitä, että valintoihini olisi yritetty vaikuttaa enemmän jos kyseessä olisi ollut suurempi radiokanava.

10 POHDINTA

Radio Helsinki eroaa tutkimukseni mukaan musiikkivalinnoillaan kaikkein eniten näistä neljästä kanavasta, koska kanavalla ei ole ollenkaan varsinaista soittolistaa. Lähimpinä toisiaan ovat YleX ja Radio SuomiPOP. YleX:llä painotetaan kotimaista musiikkia, ja Radio SuomiPOPilla soi ainoastaan kotimainen musiikki. Kummallakin kanavalla lopulliset musiikkivalinnat tekee musiikkipäällikkö. Näiden kahden radiokanavan kuuntelijaluvut ja kuuluvuusalue ovat myös näistä neljästä kanavasta suurimmat. Zoom FM poikkeaa näistä neljästä kanavasta sillä, että kanavalla soitetaan erityisen paljon omakustannemusiikkia.

Yhteenvetona voisi todeta, että mitään yhtä ainoaa ja oikeaa tietä radiosoittoon ei ole. Jokainen näistä neljästä kanavasta painottaa hieman erilaisia kriteerejä, mutta kaikki arvostavat huolellista työtä ja paneutumista. Artistin on tehtävä laadukasta musiikkia ja levy-yhtiön on esiteltävä musiikki radiokanaville ammattitaitoisesti. Musiikkipäällikön vastuulle jää valintojen tekeminen, mutta lopulta kuulijat päättävät, mitä radiokanavaa haluavat kuunnella.

Aihetta voisi jatkossa tutkia laajemmin ottamalla mukaan kaikki suomalaiset radiokanavat ja vertailla niiden eroja ja yhtäläisyyksiä. Lisäksi olisi kiinnostavaa tutkia aihetta erikseen levy-yhtiöiden ja artistien näkökulmasta.

LÄHTEET

Kirjallisuus

Ala-Fossi, M., Herkman, J. & Keinonen, H. 2008. Radio- ja televisiotutkimuksen metodologiaa: Näkökulmia sähköisen viestinnän tutkimiseen. Tampere. Tampere University Press.

Kujala, T., Lahti, J. & Tamminen, H. 1998. Radiotyön perusteet. Johdatus suoran lähetksen tekemiseen. Tampere. Gaudeamus.

Nordenstreng, K. & Wiio, O. 2003. Suomen mediamaisema. Porvoo. WSOY.

Elektroniset lähteet

HS. <http://medianetti.helsinginsanomat.fi/Katsaus+kuulijalukuihin/1135243149858>

Radio Helsinki. <http://www.radiohelsinki.fi/soittolistat/>

Radio Suomipop.

http://radiosuomipop.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=3

YleX. <http://ylex.yle.fi/musiikki/soittolista>

Zoom FM. <http://www.zoomfm.fi/>

Tutkimushaastattelut

Kakkuri, Juha 2009. Ohjelmajohtaja, Radio SuomiPOP, Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 2.3.

Klimoff, Antti 2009. Musiikkipäällikkö, Zoom FM, Turku. Henkilökohtainen tiedonanto 2.2.

Laine, Anna 2009. Ohjelmapäällikkö, Radio Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 12.10.

Saarinen, Tomi 2009. Musiikkipäällikkö, YleX, Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 25.2.

LIITE 1

Kysymykset musiikkipäälliköille

Kysymykset Tomi Saariselle:

Miten musiikki päätyy YleX:n soittolistalle?

Miten bändit voivat itse vaikuttaa radiosoittoon (muuten kuin tekemällä hyvää musiikkia)?

Mitkä muut toimijat kuin bändit voivat vaikuttaa tähän (levy-yhtiöt, managerit, tuottajat jne.)?

Miten kuulijat voivat vaikuttaa soittolistaan?

Teetkö kaikki valinnat yksin? (Jos et, niin kenen kanssa?)

Miten ja mistä muuten hankit musiikkia kuin promootiolevyjen kautta?

Pääseekö jokin tietty bändi esim. Kotiteollisuus tai Apulanta automaattisesti uudella singlellään soittolistalle?

Miksi? Miksi ei?

Minkälaiset kappaleet/yhtyeet eivät lähtökohtaisestikaan pääse listalle?

Miksi?

Mikä kotimainen/ulkomainen kappale on viimeksi tehnyt sinuun suuren vaikutuksen?

Miksi?

Miten määrittelisit hitin?

Mistä tunnistat hitin? Mitä ominaisuuksia hitti sisältää? Miten se eroaa ei-hitistä? Mitä kriteereitä käytät soittolistalle valittavan musiikin valinnassa?

Miten musiikkivalintoihisi yritetään vaikuttaa? Ja kuka?

Mitä musiikkipäällikön valta ja vastuu sinulle merkitsee?

Mikä kappale on pahin virhearviosi?

Miksi?

Kysymyksiä Juha Kakkurille:

Miten musiikki päätty Radio SuomiPOP:n soittolistalle?

Mistä ihmiset löytyvät musiikkitutkimuksiin?

Kuka valitsee testattavat kappaleet?

Miten bändit voivat itse vaikuttaa siihen, että pääsevät soittoon kuin tekemällä hyvää musiikkia?

Pääseekö joku tietty bändi automaattisesti uudella singlellään soittoon esim. Popeda?

Miten tunnistat hitin?

Mitä muita kriteerejä on kuin kotimaisuus?

Minkälainen kappale ei pääse soittoon?

Mikä kappale on tehnyt viimeksi suuren vaikutuksen?

Kuka yrittää vaikuttaa sinun päätöksiin ja miten?

Mikä kappale on pahin virhearviosi?

Kysymyksiä Antti Klimoffille:

Miten musiikki päätty Zoom FM:n soittolistalle?

Miten bändit voivat itse vaikuttaa siihen (muuten kuin tekemällä hyvää musiikkia)?

Miten kuulijat voivat vaikuttaa soittolistaan?

Miten juontajat voivat vaikuttaa soittolistaan?

Teetkö kaikki valinnat yksin?

Pääseekö jokin tietty bändi automaattisesti uudella sinkullaan soittolistalle?

Minkälaiset kappaleet/yhtyeet eivät lähtökohtaisesti pääse listalle?

Mikä kappale on viimeksi tehnyt sinuun suuren vaikutuksen?

Miten määrittelisit hitin?

Mitä kriteereitä käytät soittolistalle valittavan musiikin valinnassa?

Miten musiikkipäällikön valintoihin yritetään vaikuttaa?

Mikä kappale on sinun pahin virhearviosi?

Kysymykset Anna Laineelle:

Miten musiikki päättyy Radio Helsingin lähetykseen?

Tekevätkö juontajat musiikkivalintansa yksin?

Miten bändit voivat vaikuttaa siihen, että heidän musiikkinsa soisi Radio Helsingissä (muuten kuin tekemällä hyvää musiikkia)?

Entä mitkä muut toimijat kuin bändit voivat vaikuttaa tähän (levy-yhtiöt, managerit, tuottajat jne.)?

Miten kuulijat voivat vaikuttaa kanavan musiikkitarjontaan?

Miten ja mistä muuten hankitte musiikkia kuin promootiolevyjen kautta?

Pääseekö jokin tietty bändi automaattisesti uudella singlellään soittoon?

Miksi? Miksi ei?

Minkälaiset kappaleet eivät lähtökohtaisesti pääse radiosoittoon?

Miksi?

Mikä kappale on viimeksi tehnyt sinuun suuren vaikutuksen?

Miksi?

Miten määrittelisit hitin?

Mistä tunnistat hitin? Mitä ominaisuuksia hitti sisältää? Miten se eroaa ei-hitistä?

Mitä kriteereitä käytätte lähetyksissä soitettavan musiikin valinnassa?

Miten musiikkivalintoihin yritetään vaikuttaa?

LIITE 2

Radio Moreeni 20 vuotta -juhlaseminaari

Tampereen yliopisto

Pinni A, Paavo Koli -sali

Ma 23.2.2009 klo 13.00-16.30

Nuoret ja radio 2019 - kuka tekee soittolistan?

SEMINAARIN OHJELMA

13.00 Tilaisuuden avaus

Vs. päätoimittaja Eeva Mäntymäki, Radio Moreeni

Nuorten radio eilen, tänään ja huomenna

Tutkija Pentti Kemppainen, Suomen Akatemia

13.30 Vieläkö soittolista käy kaupaksi?

Toimitusjohtaja Stefan Möller, Suomen Radioiden Liitto SRL ry

Mediapäällikkö Niina Hagman, NRJ

14.00 Tarvitseeko radio kuvaa?

Kanavapäällikkö Satu Keto-Kantele, YleX

Suunnittelupäällikkö Jonna Ferm, YleX

14.30 KAHVITAUKO

15.00 Radion uudet mahdollisuudet - onko niitä?

Tutkija Marko Ala-Fossi, Suomen Akatemia

15.30 Mikä vetää nuoria kokeilemaan radiotoimintaa?

Radiotoiminnan ohjaaja Eevi Savolainen,
'HalooShow'n tekijät Oona Edelberg ja Tessa Lyte,
-Hattutehdas-, Helsingin Nuorisoasiainkeskus

15.45 Onko radiolla tulevaisuutta?

'Sähköisten äänten' toimittaja Ville Vaarne, Radio Moreeni
Radiotyön opiskelija Heidi Pelander, Tampereen yliopisto

16.00 LOPPUKESKUSTELU

16.30 Tilaisuus päättyy